

เทคโนโลยีสุขภาพ เครื่องสำอางและการชะลอวัย
HEALTH, COSMETIC & ANTI-AGING TECHNOLOGY

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ST2091101 เคมีสำหรับสุขภาพ เครื่องสำอางและการชะลอวัย

สารละลาย
และ

ความเข้มข้นสารละลาย Solution & Concentration

พศ.ดร.วรวิทย์ จันทรสุวรรณ
Asst.Prof.Woravith Chansuvarn, Ph.D.

Chemographics

woravith

woravith.c@rmutp.ac.th

<http://web.rmutp.ac.th/woravith>

#แผนการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้

2.2

ความเข้มข้น
สารละลาย

บอกสภาพการละลาย

บอกหน่วยความเข้มข้นสารละลาย

คำนวณความเข้มข้นสารละลาย

อธิบายการเตรียมสารละลาย

ความสามารถในการละลาย

ปริมาณมากที่สุดที่ตัวละลายสามารถละลายได้ในตัวทำละลายปริมาณหนึ่ง ที่อุณหภูมิหนึ่งๆ

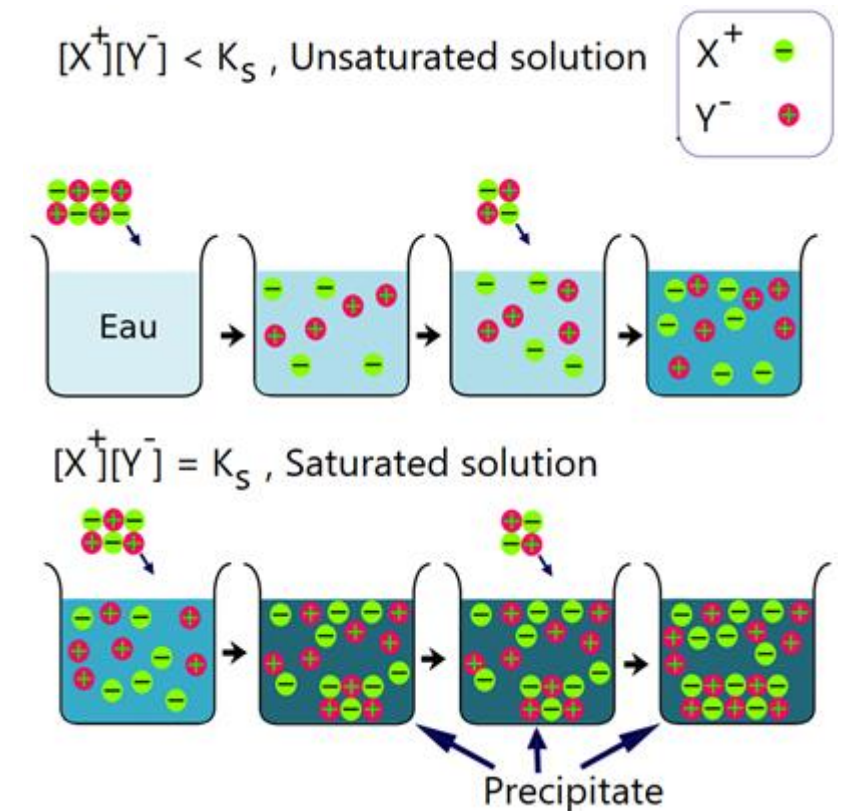
- ชนิดของตัวทำละลาย
- ชนิดของตัวถูกละลาย
- อุณหภูมิ&ความดัน

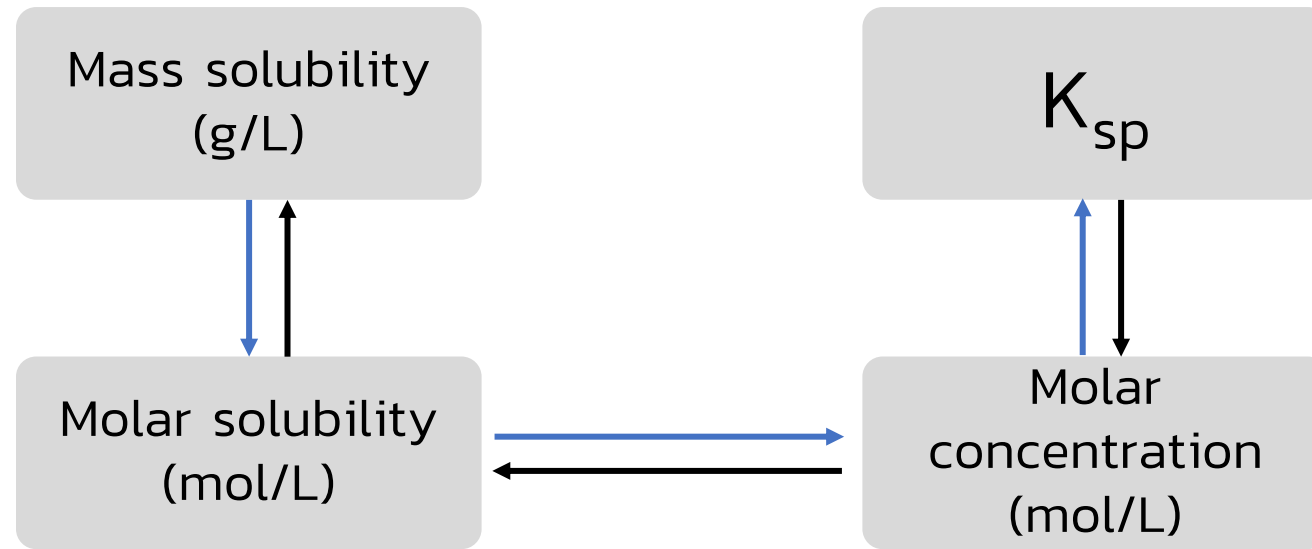
สภาพละลายได้
(solubility, g/L)

น้ำหนักของตัวละลาย (g) ในสารละลายอิ่มตัว 100 g หรือ 1 ลิตร มีหน่วยเป็น **g/100 g** หรือ **g/L**

สภาพละลายได้เป็นโมลาร์
(molar solubility, mol/L)

น้ำหนักของตัวละลาย (mol) ในสารละลายอิ่มตัว 1 ลิตร มีหน่วยเป็น **mol/L**

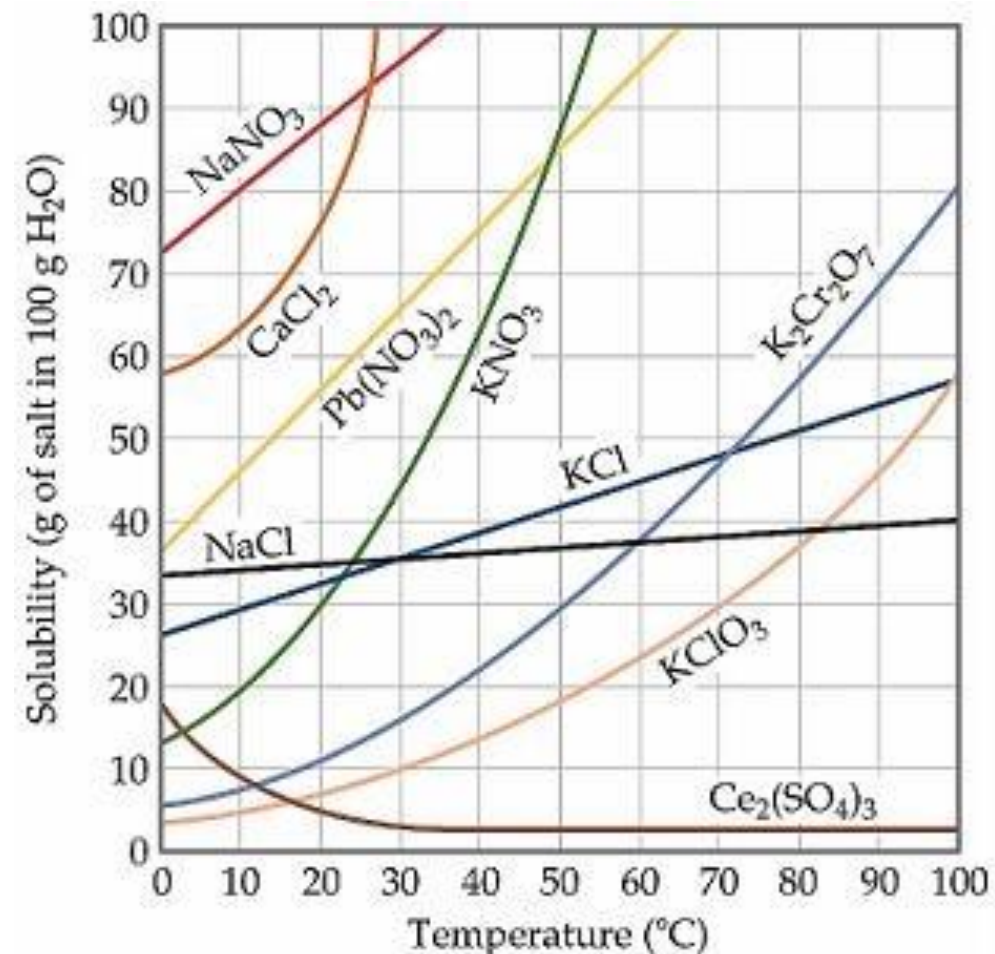

Solubility definition	Part of solvent required for one part of solute	Solubility range (mg/mL)
Very soluble (VS)	<1	>1000
Freely soluble (FS)	1-10	100-1000
Soluble	10-30	33-100
Sparingly soluble (SPS)	30-100	10-33
Slightly soluble (SS)	100-1,000	1-10
Very slightly soluble (VSS)	1,000-10,000	0.1-1
Practically insoluble (PI)	>10,000	<0.1

#สภาพละลายได้

สารอนินทรีย์	สภาพละลายได้ที่ 20°C (g/100 g ในน้ำ)
Potassium carbonate (K_2CO_3)	111.5
Sodium hydroxide (NaOH)	107.0
Calcium chloride ($CaCl_2$)	74.5
Magnesium chloride ($MgCl_2$)	54.3
Sodium chloride (NaCl)	35.9
Barium chloride ($BaCl_2$)	35.7
Magnesium sulfate ($MgSO_4$)	35.6
Potassium chloride (KCl)	34.4
Sodium carbonate (Na_2CO_3)	21.6
Sodium sulfate (Na_2SO_4)	19.1
Calcium sulfate ($CaSO_4$)	2.0
Barium hydroxide ($Ba(OH)_2$)	3.5
Calcium hydroxide ($Ca(OH)_2$)	0.17
Calcium carbonate ($CaCO_3$)	0.06

Copyright © 2009 Pearson Prentice Hall, Inc.

#ความเข้มข้นสารละลาย

ปริมาณตัวละลายที่ละลายได้ใน
ตัวทำละลายปริมาณเฉพาะ
ปริมาณหนึ่ง

ความเข้มข้นของสารละลาย

รายละเอียดหน่วยความเข้มข้นดูได้จาก

[CLICK](#)

หน่วยร้อยละ (%)

- ร้อยละโดยน้ำหนักต่อน้ำหนัก (w/w)
- ร้อยละโดยน้ำหนักต่อปริมาตร (w/v)
- ร้อยละโดยปริมาตรต่อปริมาตร (v/v)

หน่วยโมลาร์ (molar, M)

จำนวนโมลของตัวละลายในสารละลาย 1 L

หน่วยนอร์มัล (normal, N)

จำนวนกรัมสมมูลของตัวละลายในสารละลาย 1 L

หน่วยฟอร์แมล (formal, F)

หน่วยส่วนในล้านส่วน (ppm)

หน่วยอัตราส่วนเจือจาง (dilution ratio)

ความเข้มข้นสารละลาย

การบอกปริมาณ**ตัวละลาย** (solute) ที่ละลายใน**ตัวทำละลาย** (solvent) ที่มีปริมาตรแน่นอน

โมลาริตี (Molarity, M)

จำนวนโมลของตัวละลายใน
สารละลายปริมาตร 1 L

โมลาร์ (Molar, mol/L)

นอร์แมลิตี (Normality, N)

จำนวนกรัมสมมูลของตัว
ละลายในสารละลายปริมาตร
1 L

นอร์แมล (Normal)

โมแลลิตี (Molality, m)

จำนวนโมลของตัวละลายต่อ
มวลสารละลาย 1 kg

โมแลล (Molal)

ฟอร์แมลิตี (Formality, F)

จำนวนกรัมน้ำหนักสูตรของ
ตัวละลายที่มีอยู่ในสารละลาย
ปริมาตร 1 L

ฟอร์แมล (Formal)

ร้อยละ (Percentage, %)

- ร้อยละน้ำหนักโดยน้ำหนัก (%w/w)
- ร้อยละน้ำหนักโดยปริมาตร (%w/v)
- ร้อยละปริมาตรโดยปริมาตร (%v/v)

ppm - ppb

ppm = น้ำหนักตัวละลายใน
หนึ่งล้านส่วนน้ำหนัก
ของสารละลาย

ppb = น้ำหนักตัวละลายใน
พันล้านส่วนน้ำหนัก
ของสารละลาย

เศษส่วนโมล (mole fraction; X)

อัตราส่วนของจำนวนโมลของ
ตัวละลายหรือตัวทำละลาย ต่อ
จำนวนโมลทั้งหมดใน
สารละลาย

อัตราส่วนเจือจาง (dilution)

อัตราส่วนโดยปริมาตร
ระหว่างสารสองชนิด หรือ
มากกว่าสองชนิด

โมลาริตี (Molarity, M)

จำนวนโมล
ของตัวละลาย
ในสารละลาย
ปริมาตร 1 L

$$M = \frac{n}{1 \text{ L}} = \frac{\text{mmol}}{1 \text{ mL}}$$

NaOH 0.50 mol/L
มีความหมายว่า
ในสารละลาย 1 L มี NaOH ละลายอยู่ 0.50 mol

$$M = \left(\frac{\text{wt.}}{\text{MM}} \right) \left(\frac{1000}{V} \right)$$

เมื่อ

- M = โมลาริตี (mol/L)
- wt. = น้ำหนักตัวละลาย (g)
- MM = มวลโมลาร์ (g/mol)
- V = ปริมาตร (mL)

นอร์แมลิตี (Normality, N)

จำนวนกรัมสมมูล
($g_{\text{eq.wt.}}$)
ของตัวละลาย
ในสารละลาย
ปริมาตร 1 L

$$N = \frac{g_{\text{eq.wt.}}}{1 \text{ L}} = \frac{\text{mg}_{\text{eq.wt.}}}{1 \text{ mL}}$$

สารละลาย HNO_3 1.0 N
มีความหมายว่า
สารละลาย 1 L มีกรดไนตริกละลายอยู่ 1 กรัมสมมูล

$$g_{\text{eq.wt.}} = \frac{\text{wt.}}{\text{eq.wt.}}$$

$$\text{eq.wt.} = \frac{g_{\text{FW}}}{n}$$

wt. = น้ำหนักตัวละลาย (g)

$g_{\text{eq.wt.}}$ = จำนวนกรัมสมมูล

eq.wt. = น้ำหนักกรัมสมมูล

g_{FW} = กรัมน้ำหนักสูตรตัวละลาย

n = จำนวนเวเลนซ์

น้ำหนักกรัมสมมูล

น้ำหนักสมมูลของกรด-เบส

กรด จำนวนเวเลนซี คือ จำนวน H^+ ที่สามารถถูกแทนที่ได้ด้วยโลหะ เช่น

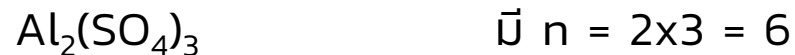

เบส จำนวนเวเลนซี คือ จำนวน H^+ ที่เข้าไปแทนที่ OH^- ในเบส

น้ำหนักสมมูลของเกลือ

ผลคูณระหว่างเลขจำนวนอะตอม (เลขตัวห้อย) ของแคตไอออนและแอนไอออน

น้ำหนักสมมูลของสารออกซิไดส์หรือสารรีดิวซ์ในปฏิกิริยารีดอกซ์

พิจารณาจากเลขออกซิเดชัน (oxidation number) ที่เปลี่ยนแปลงไปต่อ 1 โมเลกุล

สาร	ชนิด	สภาวะ	ผลิตภัณฑ์	ON. ที่เปลี่ยนแปลง	น้ำหนักสมมูล
$KMnO_4$	O	กรด	Mn^{2+}	5	$g_{FW}/5$
$KMnO_4$	O	เบส	MnO_2	3	$g_{FW}/3$
$K_2Cr_2O_7$	O	กรด	Cr^{3+}	3×2	$g_{FW}/6$
I_2	O	กรด	I^-	1	$g_{FW}/1$
$KH(IO_3)_2$	O	กรด	I_2	6×2	$g_{FW}/12$
$K(IO_3)$	O	กรด	I_2	6	$g_{FW}/6$
$Na_2C_2O_4$	R	กรด	CO_2	1×2	$g_{FW}/2$
KI	R	กรด	I_2	1	$g_{FW}/1$
$Na_2S_2O_3$	R	กรด	$S_4O_6^{2-}$	1	$g_{FW}/1$

หมายเหตุ O คือ สารออกซิไดส์ และ R คือ สารรีดิวซ์

โมแลลิตี (Molality, m)

จำนวนโมล
ของตัวละลาย
ต่อมวลสารละลาย
1 kg

$$m = \frac{n}{1 \text{ kg}} = \frac{\text{mmol}}{1 \text{ mg}}$$

$\text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6$ 0.10 m
มีความหมายว่า
ในสารละลาย 1 kg มี $\text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6$ ละลายอยู่ 0.10 mol

ฟอร์แมลิตี (Formality, F)

จำนวน
กรัมหนักสูตร
(g_{FW})
ของตัวละลายที่มี
อยู่ในสารละลาย
ปริมาตร 1 L

$$F = \frac{g_{FW}}{1 L} = \frac{mg_{FW}}{1 mL}$$

สารละลาย NaCl 1 F
หมายถึง

NaCl 58.44 g ละลายในสารละลายปริมาตร 1 L

ร้อยละ (Percentage, %)

อัตราส่วน
ของตัวละลายต่อ
ระบบสารละลาย
100 ส่วน

ร้อยละโดยน้ำหนักต่อน้ำหนัก (%w/w)

น้ำหนักเป็นกรัมของตัวละลายในสารละลาย 100 g

เช่น 35%w/w NaCl มีความหมายว่า สารละลาย 100 g จะประกอบด้วย NaCl 35 g และน้ำ 65 g

ร้อยละโดยน้ำหนักต่อปริมาตร (%w/v)

น้ำหนักเป็นกรัมของตัวละลายในสารละลาย 100 mL

เช่น 5%w/v NaCl มีความหมายว่า สารละลาย 100 mL มี NaCl ละลายอยู่ 5 g

ร้อยละโดยปริมาตรต่อปริมาตร (%v/v)

ปริมาตรของตัวละลายหน่วย mL ในสารละลายปริมาตร 100 mL มักใช้กับสารละลายที่เกิดจากการละลายของเหลวในของเหลว

เช่น 10%v/v เอทานอล (C₂H₅OH) ในน้ำ มีความหมายว่า สารละลายเอทานอล 100 mL มีเอทานอลละลายอยู่ 10 mL

หน่วยส่วนในล้านส่วน (ppm)

น้ำหนักตัวละลายในหนึ่งล้านส่วนน้ำหนักของสารละลาย

$$\text{ppm} = \frac{\text{wt.}_{(\text{solute, mg})}}{1 \text{ L}}$$

เช่น Zn^{2+} 10 ppm หมายความว่าในสารละลาย 1 L มี Zn^{2+} ละลายอยู่ 10 mg

$$\begin{aligned} \text{ppm} &= \text{mg/L} \\ &= \mu\text{g/mL} \\ &= \text{mg/kg} \\ &= \mu\text{g/g} \end{aligned}$$

หน่วยส่วนในพันล้านส่วน (ppb)

น้ำหนักตัวละลายในพันล้านส่วนน้ำหนักของสารละลาย

$$\text{ppb} = \frac{\text{wt.}_{(\text{solute, } \mu\text{g})}}{1 \text{ L}}$$

เช่น Pb^{2+} 100 ppb หมายความว่าในสารละลาย 1 L มี Pb^{2+} ละลายอยู่ 100 μg

$$\begin{aligned} \text{ppb} &= \mu\text{g/L} \\ &= \text{ng/mL} \\ &= \mu\text{g/kg} \\ &= \text{ng/g} \end{aligned}$$

ส่วนในล้านส่วน

(part per million, ppm)

ส่วนในพันล้านส่วน

(part per billion, ppb)

ใช้กับระบบสารละลายที่มีปริมาณตัวละลายน้อยมาก

อัตราเจือจาง (dilution ratio)

อัตราส่วนโดย
ปริมาตรระหว่าง
สารสองชนิด หรือ
มากกว่าสองชนิด

โดยระบุอัตราส่วนเป็นตัวเลขอยู่ในวงเล็บและคั่นด้วย
เครื่องหมายทวิภาค (:)

อัตราส่วนเจือจางนิยมใช้ในการเตรียมสารละลายกรด
และเบสในน้ำ

เลขตัวแรก - แสดงถึงปริมาตรของกรดหรือเบส

เลขตัวหลัง - แสดงถึงปริมาตรของน้ำที่ใช้เจือจาง

เช่น HCl (1:2) หมายถึง
ในสารละลายกรด HCl 3 ส่วน ประกอบด้วยกรด
HCl เข้มข้น 1 ส่วน และมีน้ำ 2 ส่วน

#การเตรียมสารละลาย

การนำสารเคมี
(ของแข็ง/ของเหลว)
มาเตรียมให้เป็น
สารละลายที่มี
ความเข้มข้น
ตามที่ต้องการ

01

การคำนวณน้ำหนัก หรือปริมาตรที่ต้องการ

02

ชั่งน้ำหนัก หรือตวงปริมาตร

03

ละลาย หรือถ่ายเทลงภาชนะ

04

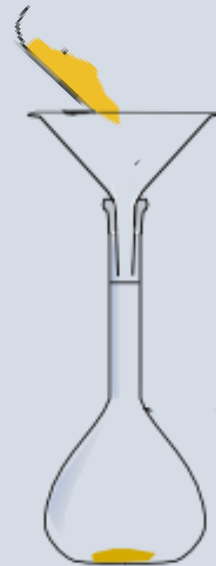
ปรับปริมาตรด้วยน้ำกลั่นหรือตัวทำละลายที่
เหมาะสม

ขั้นตอนการเตรียมสารละลาย (พื้นฐาน)

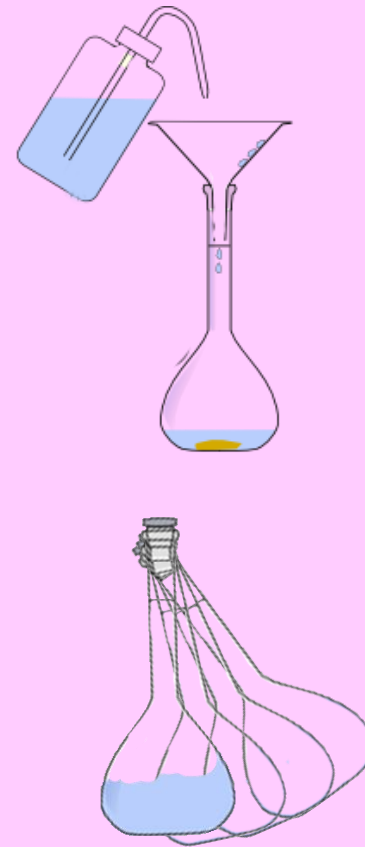
คำนวณน้ำหนัก (ของแข็ง) หรือ ปริมาตร (ของเหลว) ของตัวถูกละลาย ตามความเข้มข้น และปริมาตรที่ต้องการเตรียม

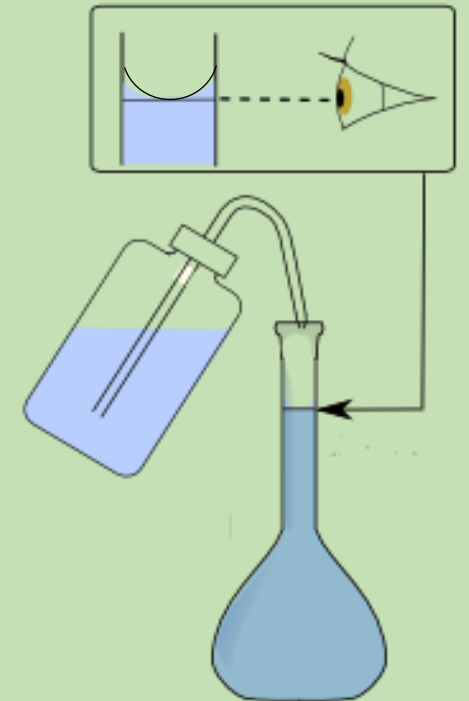
ชั่งน้ำหนัก (ของแข็ง) หรือตวงปริมาตร (ของเหลว) ของตัวถูกละลาย

ละลายด้วยตัวทำละลายที่เหมาะสม และ/หรือ ถ่ายเทสารลงในขวดกำหนดปริมาตร

เติมน้ำ หรือตัวทำละลายที่เหมาะสมจนถึงขีดบอกริมาตรของขวดกำหนดปริมาตร

การเตรียมสารละลายหน่วยโมลาร์ จากสารเคมีที่เป็นของแข็ง

$$M = \frac{\text{wt. (g)}}{\text{MM. (g/mol)}} \times \frac{1000 \text{ (mL)}}{V \text{ (mL)}}$$

$$\text{wt. (g)} = M \times \text{MM. (g/mol)} \times \frac{V \text{ (mL)}}{1000 \text{ (mL)}}$$

การเตรียมสารละลายหน่วยโมลาร์ จากสารเคมีที่เป็นของเหลว

$$M_1 V_1 = M_2 V_2$$

M_1 = ความเข้มข้นของสารละลายที่มีความเข้มข้นสูงกว่า (mol/L)

M_2 = ความเข้มข้นของสารละลายที่ต้องการเตรียม (mol/L)

V_1 = ปริมาตรของสารละลายที่มีความเข้มข้นสูงกว่า (mL)

V_2 = ปริมาตรสุทธิของสารละลายที่ต้องการเตรียม (mL)

ผู้เตรียมสารละลาย
ควรศึกษาวิธีและ
เทคนิค

- เทคนิคการชั่งสารด้วยเครื่องชั่งไฟฟ้า หรือ การตวงสารละลายด้วยปิเปต
- เทคนิคการละลาย การถ่ายเทลงภาชนะ การผสม
- เทคนิคการปรับปริมาตรสารละลาย

500 ml

อธิบายการเตรียมสารละลาย AgNO_3 0.10 mol/L ปริมาตร 250 mL ($\text{AgNO}_3=169.87$ g/mol)

$$\text{wt. (g)} = \frac{M \times \text{MM. (g/mol)} \times V (\text{mL})}{1000}$$

$$\begin{aligned} \text{wt. (g)} &= \frac{0.10 \text{ mol/L} \times 169.87 \text{ g/mol} \times 250 \text{ mL}}{1000} \\ &= 4.25 \text{ g} \end{aligned}$$

การเตรียม AgNO_3 0.10 mol/L 250 mL จะต้องชั่ง AgNO_3 4.25 g ละลายในน้ำกลั่นเล็กน้อย เทใส่ขวดกำหนดปริมาตรขนาด 250 mL แล้วปรับปริมาตรด้วยน้ำกลั่นจนถึงขีดบอกปริมาตร

อธิบายการเตรียมสารละลาย HNO_3 0.100 mol/L ปริมาตร 250 mL จากสารละลาย HNO_3 1.00 mol/L

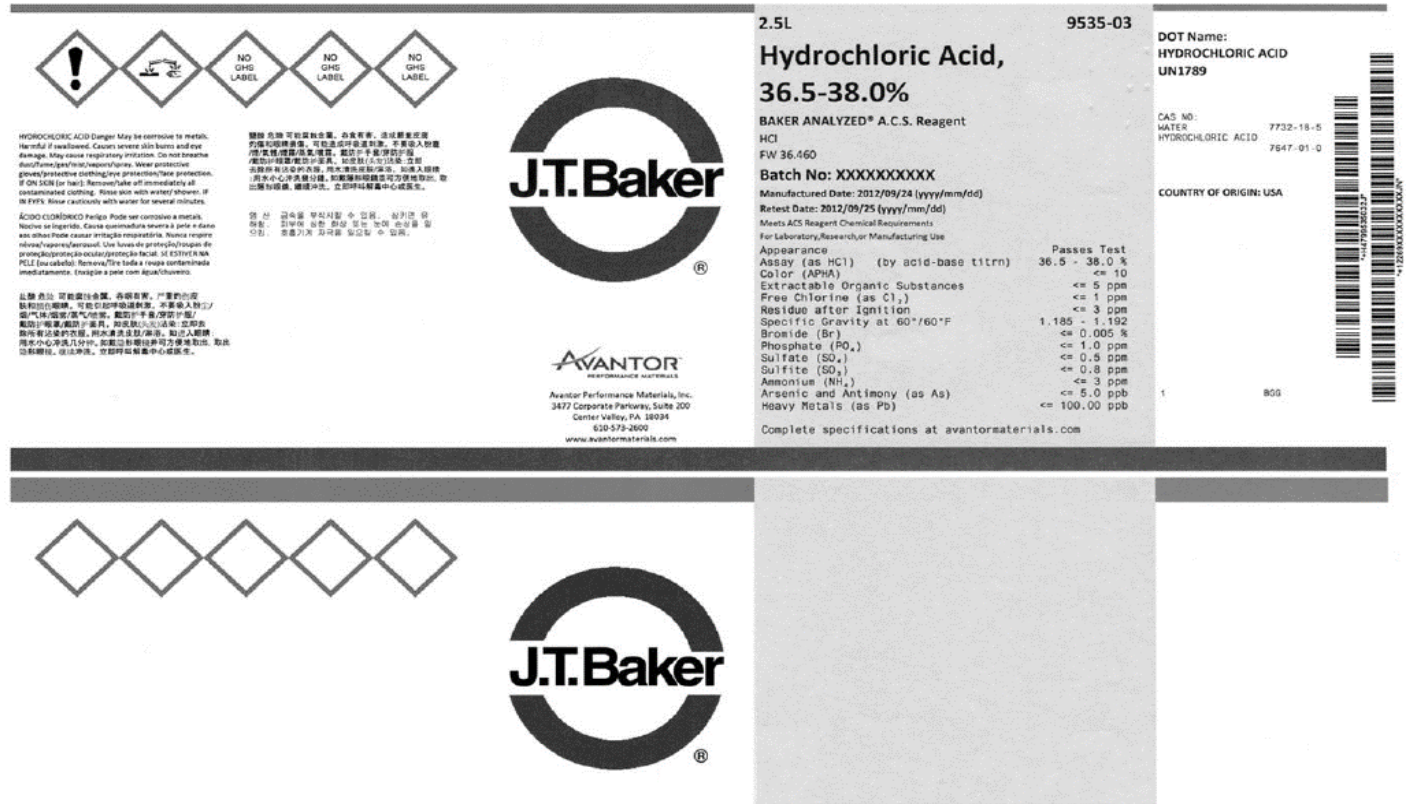
$$M_1 V_1 = M_2 V_2$$

$$\begin{aligned} V_1 &= \frac{0.100 \text{ mol/L} \times 250 \text{ mL}}{1.00 \text{ mol/L}} \\ &= 25.0 \text{ mL} \end{aligned}$$

ปิเปตสารละลาย HNO_3 1.00 mol/L มา 25.0 mL ใส่ลงในขวดกำหนดปริมาตร ขนาด 250 mL แล้วเจือจางด้วยน้ำกลั่นจนถึงขีดบอกปริมาตร

การคำนวณความเข้มข้นของสารละลายจากฉลากที่ปิดข้างขวด

ฉลากที่ปิดข้างขวดสารเคมีจะระบุความเข้มข้น
ในหน่วย %w/w หรือ %w/v และระบุความ
หนาแน่น (g/mL) หรือความถ่วงจำเพาะ
(specific gravity)

2.5L **9535-03**

Hydrochloric Acid, 36.5-38.0%

BAKER ANALYZED® A.C.S. Reagent
HCl
FM 36.460

Batch No: XXXXXXXXXX
Manufactured Date: 2012/09/24 (yyyy/mm/dd)
Retest Date: 2012/09/25 (yyyy/mm/dd)

Meets ACS Reagent Chemical Requirements
For Laboratory, Research, or Manufacturing Use

Appearance	Passes Test
Assay (as HCl) (by acid-base titrn)	36.5 - 38.0 %
Color (APHA)	≤ 10
Extractable Organic Substances	≤ 5 ppm
Free Chlorine (as Cl ₂)	≤ 1 ppm
Residue after ignition	≤ 3 ppm
Specific Gravity at 60°/60°F	1.185 - 1.192
Bromide (Br)	≤ 0.005 %
Phosphate (PO ₄)	≤ 1.0 ppm
Sulfate (SO ₄)	≤ 0.5 ppm
Sulfite (SO ₃)	≤ 0.8 ppm
Ammonium (NH ₄)	≤ 3 ppm
Arsenic and Antimony (as As)	≤ 5.0 ppb
Heavy Metals (as Pb)	≤ 100.00 ppb

Complete specifications at avantormaterials.com

1 800

HCl ตามฉลากระบุความบริสุทธิ์ หรือความเข้มข้น 36.5-38.0 %w/w
ความถ่วงจำเพาะ 1.18-1.19

HNO_3 68%w/w
 $d = 1.42 \text{ g/mL}$
 $\text{MW} = 63.01 \text{ g/mol}$

$$M = \frac{n}{1 \text{ L}}$$

$$M = ?$$

คำนวณน้ำหนัก HNO_3 (g/mL) จาก 68%w/w และ ความถ่วงจำเพาะ

$$g_{\text{HNO}_3} = \frac{68 \text{ g}}{100 \text{ g}} \times 1.42 = 0.966 \text{ g/mL}$$

คำนวณจำนวนโมล HNO_3 (mol/mL) จากน้ำหนัก HNO_3 (g/mL)

$$n_{\text{HNO}_3} = \frac{0.966 \text{ g/mL}}{63.02 \text{ g/mol}} = 0.0153 \text{ mol/mL}$$

คำนวณโมลาร์ HNO_3 (mol/L) จาก จำนวนโมล HNO_3 (mol/mL)

$$M_{\text{HNO}_3} = \frac{0.0153 \text{ mol}}{1 \text{ mL}} \times \frac{1000 \text{ mL}}{1 \text{ L}} = 15.3 \text{ mol/L}$$

ความเข้มข้นหน่วยโมลาร์ (โดยประมาณ) ของสารละลาย

ชื่อสารเคมี	สูตรเคมี	น้ำหนักโมเลกุล (g/mol)	%w/w	ความถี่จําเพาะ	ความเข้มข้น (โดยประมาณ) (mol/L)
กรดซัลฟิวริก	H_2SO_4	98.08	95.95	1.84	17.5
กรดไนตริก	HNO_3	63.01	70.5	1.42	15.9
กรดแอสติก	CH_3COOH	60.05	99.6	1.05	17.0
กรดไฮโดรคลอริก	HCl	36.46	37.08	1.19	12.0
กรดฟอร์มิก	$HCOOH$	46.03	90	1.205	23.6
กรดฟอสฟอริก	H_3PO_4	98.00	85	1.71	14.7
แอมโมเนีย	NH_3	17.03	30	0.90	-
ไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์	H_2O_2	34.01	30	-	-

การเตรียมสารละลายหน่วยนอร์แมล

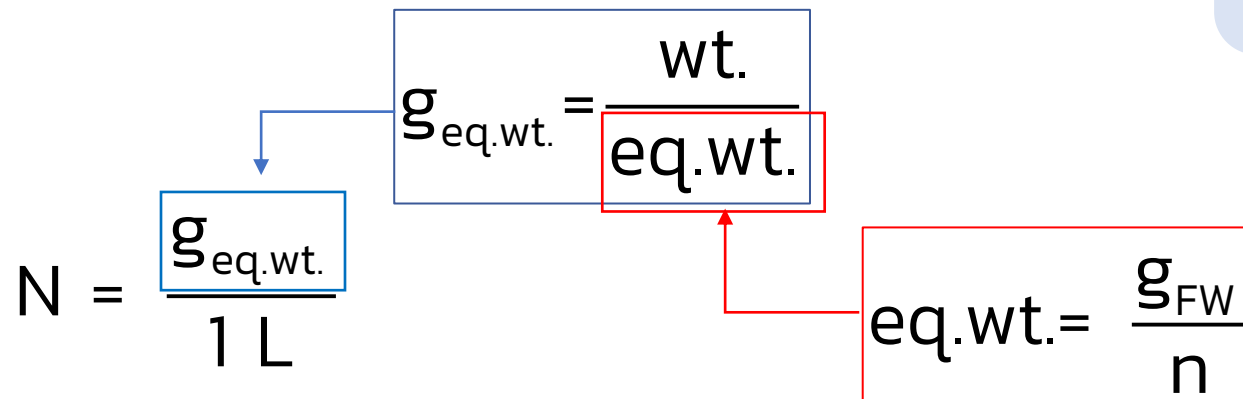
การเตรียมสารละลายหน่วยนอร์แมลต้องทราบ

- จำนวนกรัมสมมูล ($g_{eq.wt.}$)
- น้ำหนักกรัมสมมูล (eq.wt.)
- กรัมน้ำหนักสูตร (g_{FW})
- จำนวนเวเลนซี (n)

Click

$$N = \frac{g_{eq.wt.}}{1 L}$$

$$g_{eq.wt.} = \frac{wt.}{eq.wt.}$$

$$eq.wt. = \frac{g_{FW}}{n}$$

$$N = \frac{\frac{wt.}{g_{FW}} \times n}{1 L}$$

$$wt. = \frac{N \times g_{FW}}{n} \times \frac{V \text{ mL}}{1000 \text{ (mL)}}$$

อธิบายการเตรียมสารละลาย H_2SO_4 0.500 N ปริมาตร 250.00 mL ต้องใช้กรด H_2SO_4 (95%w/w) ที่มีความถ่วงจำเพาะ 1.84

H_2SO_4 0.500 N คือ ในสารละลาย 1.0 L มี H_2SO_4 ละลาย อยู่ 0.500 กรัมสมมูล

น้ำหนักสูตร H_2SO_4 = 98.08 g/mol

จำนวนเวเลนซี = 2 (H_2SO_4 มีจำนวน H^+ ที่สามารถถูก แทนที่ด้วยโลหะ จำนวน 2 ตัว)

$$wt. = \frac{N \times g_{FW}}{n} \times \frac{V \text{ mL}}{1000 \text{ (mL)}}$$

$$wt. = \frac{0.500 \text{ N} \times 98.08 \text{ g/mol}}{2} \times \frac{250 \text{ mL}}{1000 \text{ (mL)}}$$

$$= 6.13 \text{ g}$$

$$\text{คำนวณปริมาตร} \quad \frac{6.13 \text{ g}}{1.84} = 3.33 \text{ mL}$$

ปิเปต H_2SO_4 3.33 mL ละลายน้ำในขวดกำหนดปริมาตร 250.00 mL

**อธิบายการเตรียมสารละลาย
 $KH(IO_3)_2$ 0.0250 N ปริมาตร
250.00 mL สำหรับใช้เป็นสาร
ออกซิไดส์ในสภาวะที่เป็นกรดของ
ปฏิกิริยารีดอกซ์**

การเตรียมสารละลายหน่วยส่วนในล้านส่วน (ppm)

การเตรียมสารละลายที่ระบุความเข้มข้นเฉพาะ
ไอออนหรือเฉพาะธาตุในหน่วย ppm
การคำนวณน้ำหนักสารจะต้องพิจารณาจาก
น้ำหนักไอออนหรือน้ำหนักธาตุที่เป็นองค์ประกอบ
ในสูตรเคมี

NaCl
แตกตัวในน้ำให้
Na⁺ และ Cl⁻ อย่างละ 1 ไอออน

Na₂SO₄
แตกตัวในน้ำให้
Na⁺ 2 ไอออน และ SO₄²⁻ 1 ไอออน

MW.= 329.24 g/mol

39.10x3	55.84x1	(12.01+14.00)x6
3K	Fe	6 CN

อธิบายการเตรียมสารละลาย K^+ 100 ppm ปริมาตร 1000 mL จาก $K_3Fe(CN)_6$ (329.24 g/mol)

K^+ 100 ppm คือ K^+ 100 mg ในสารละลาย 1000 mL แต่ไม่สามารถชั่งเฉพาะ K ได้

ดังนั้น ต้องคำนวณหาน้ำหนักของ $K_3Fe(CN)_6$ ที่ทำให้มีปริมาณ K^+ เท่ากับ 100 mg (0.100 g)

$K_3Fe(CN)_6$ 329.24 g
มีน้ำหนักของ K^+ เท่ากับ $39.10 \times 3 = 117.30$ g

เมื่อต้องการ K^+ 0.100 g จะต้องชั่ง $K_3Fe(CN)_6$

$$\text{wt.}_{K_3Fe(CN)_6} = \frac{0.100 \text{ g} \times 329.24 \text{ g/mol}}{117.30 \text{ g}} = 0.281 \text{ g}$$

ดังนั้น ชั่ง $K_3Fe(CN)_6$ 0.281 g ละลายในน้ำกลั่นและปรับปริมาตรครบ 1000 mL ในขวดกำหนดปริมาตร จะได้ความเข้มข้นของ K^+ เท่ากับ 100 ppm

$$\begin{aligned} g_{K_3Fe(CN)_6} &= \left(\frac{100 \text{ mg } K^+}{1 \text{ L}} \right) \left(\frac{1 \text{ g } K^+}{1000 \text{ mg } K^+} \right) \left(\frac{1 \text{ mol } K^+}{39.10 \text{ g } K^+} \right) \left(\frac{1 \text{ mol } K_3Fe(CN)_6}{3 \text{ mol } K^+} \right) \left(\frac{329.24 \text{ g } K_3Fe(CN)_6}{1 \text{ mol } K_3Fe(CN)_6} \right) \\ &= 0.281 \text{ g} \end{aligned}$$

จงอธิบายการเตรียมสารละลาย HCl เข้มข้น 10%w/v จากสารละลายกรด HCl เข้มข้น (37%w/w, d=1.19 g/mL)

กรด HCl เข้มข้น (37%w/w, d=1.19 g/mL)
หมายความว่า สารละลาย HCl 100 g มีกรด HCl อยู่ 37 g

คำนวณน้ำหนักกรด HCl ในปริมาตร 1 mL ดังนี้

$$\text{g HCl} = \left(\frac{37 \text{ g}}{100 \text{ g}} \right) \times \frac{1.19 \text{ g}}{1 \text{ mL}} = 0.440 \text{ g}$$

ดังนั้น สารละลายกรด HCl 1 mL มีน้ำหนักกรด HCl เท่ากับ 0.440 g

ต้องการเตรียม 10%w/v HCl
หมายความว่า 10 g HCl ในสารละลาย 100 mL
คำนวณปริมาตรกรด HCl ที่มีน้ำหนักเท่ากับ 10 g

$$\frac{10 \text{ g} \times 1 \text{ mL}}{0.440 \text{ g}} = 22.7 \text{ mL}$$

ปิเปตสารละลายกรด HCl เข้มข้น 22.7 mL เติมน้ำกลั่นจน ปริมาตรครบ 100 mL จะได้สารละลายความเข้มข้น 10%w/v HCl

#กิจกรรม work@class

แบ่งกลุ่มทำกิจกรรม 2.2

มอบหมายโจทย์ให้แต่ละกลุ่ม
ระดมสมองแก้ไขโดยวิธีการ
ร่วมแสดงความคิดเห็น

ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอ วิธีการแก้ไขโจทย์ปัญหา

- 1) หลักการสำคัญหรือหลักพื้นฐานที่ถูกต้อง
- 2) วิธีการคำนวณค่าที่ถูกต้อง
- 3) วิธีอธิบายเชิงพฤติกรรม (วิธีปฏิบัติ) ที่ถูกต้อง

โดยให้กลุ่มอื่น ๆ รับฟัง และซักถามในข้อที่สงสัย